

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 1 juli 2022
(OR. en)

**Interinstitutioneel dossier:
2022/0206 (NLE)**

**10587/22
ADD 1**

**EDUC 257
SOC 426
EMPL 285
JEUN 137**

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	30 juni 2022
aan:	de secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie
nr. Comdoc.:	COM(2022) 316 final - Annex
Betreft:	BIJLAGE bij Voorstel voor een Aanbeveling van de Raad over trajecten naar succes op school

Hierbij gaat voor de delegaties document COM(2022) 316 final - Annex.

Bijlage: COM(2022) 316 final - Annex

Brussel, 30.6.2022
COM(2022) 316 final

ANNEX

BIJLAGE

bij

Vorstel voor een Aanbeveling van de Raad

over trajecten naar succes op school

{SWD(2022) 176 final}

BIJLAGE

Een beleidskader voor succes op school

Dit beleidskader gaat over het verbeteren van succes op school voor alle lerenden, ongeacht hun persoonlijkheidskenmerken, familiale, culturele en sociaal-economische achtergrond. Het bevat belangrijke voorwaarden en maatregelen die erop gericht zijn schooluitval en ondermaatse prestaties in basisvaardigheden te verminderen. Het is gebaseerd op een ruime en inclusieve benadering van succes op school, waarbij het niet alleen gaat om academische resultaten, maar er ook rekening wordt gehouden met elementen zoals persoonlijke, sociale en emotionele ontwikkeling en het welzijn op school van lerenden. Het beschrijft een aantal overkoepelende voorwaarden (punten 1 en 2) en acties die op school- en op systeemniveau moeten worden uitgevoerd.

- 1) Het nastreven van succes op school voor alle lerenden, ongeacht persoonlijkheidskenmerken, familiale, culturele en sociaal-economische achtergrond, vereist een **geïntegreerde en omvangrijke strategie naar succes op school** op het passende beleidsniveau (nationaal, regionaal, lokaal), volgens de structuur van het onderwijs- en opleidingsstelsel. Een dergelijke strategie betekent meer bepaald:
 - a) Zorgen voor coördinatie met verschillende beleidsterreinen (zoals gezondheid, sociale diensten, werkgelegenheid, huisvesting, justitie, inclusie van vluchtelingen en andere migranten, non-discriminatie) en duurzame samenwerking creëren tussen verschillende governanceniveaus van het onderwijs- en opleidingsstelsel, alsook een systematische dialoog met alle relevante belanghebbenden (onder wie lerenden, ouders en gezinnen en personen die de standpunten van meer gemarginaliseerde groepen vertegenwoordigen) vanaf de ontwerpfase tot aan de uitvoering en evaluatie.
 - b) Beschikken over evenwichtige, coherente en gecoördineerde beleidsmaatregelen die een combinatie vormen van preventie, interventie en compensatie, met een sterke focus op preventieve en interventie maatregelen.
 - c) Nationale, regionale en lokale beleidsbenaderingen (waar passend) voor preventie van het voortijdig verlaten van onderwijs en opleiding integreren met maatregelen ter bevordering van basisvaardigheden en voor het aanpakken van pesten en cyberpesten (waaronder gendergebaseerd pesten en seksuele intimidatie) en welzijn ondersteunen.
 - d) In inclusieve omgevingen stelselmatig universele maatregelen voor alle lerenden op school combineren met gerichte maatregelen voor een aantal lerenden of groepen lerenden met onderling vergelijkbare behoeften of die een matig risico lopen, en meer geïndividualiseerde maatregelen voor lerenden met complexe of chronische behoeften en die het hoogste risico lopen.
 - e) Specifieke aandacht besteden aan kinderen en jongeren die het risico lopen op benadeling of discriminatie, door te zorgen voor een intersectionele benadering en door passende maatregelen op te nemen voor risicogroepen, zoals kinderen met een sociaal-economisch kansarme, migranten- of Roma-achtergrond, vluchtelingen, lerenden met een zichtbare en een niet-zichtbare handicap, waaronder langdurige fysieke, mentale, intellectuele of motorische beperkingen, lerenden met speciale onderwijsbehoeften of problemen met de geestelijke gezondheid.
 - f) Aandacht besteden aan de vaststelling van verschillen tussen mannen en vrouwen wat onderwijs en opleiding betreft, onder meer door versterkte

monitoring van de prestaties van jongens en meisjes, en waar passend specifieke acties uitvoeren.

- g) Empirisch onderbouwd zijn, gevoed door betrouwbare gegevensverzamelings- en monitoringsystemen (zie punt 2 hierna) en ondersteund door de recentste kwantitatieve en kwalitatieve research, rekening houdend met de praktijken en instrumenten die aantoonbaar succes hebben bij het behalen van onderwijssucces voor alle lerenden. Dit omvat ook inspiratie halen uit bronnen die worden verstrekt op Europees niveau, zoals de Europese toolkit voor scholen¹, het “Compendium of Inspiring Practices on Inclusive and Citizenship Education” (Compendium van inspirerende praktijken over inclusief en burgerschapsonderwijs)², de toolkit voor beroepsopleidingen van het Cedefop om schooluitval aan te pakken³ en de “Inventory of lifelong guidance systems and practices” (Inventaris voor systemen en praktijken voor levenslange begeleiding)⁴.
 - h) Evenredige middelen toewijzen, waaronder het gebruik van nationale en EU-fondsen, alsook andere steun voor hervormingen en investeringen in onderwijsinstrumenten, infrastructuur en pedagogie (met name Erasmus+, de faciliteit voor herstel en veerkracht, het Europees Sociaal Fonds+, het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het programma Digitaal Europa, Horizon Europa, het instrument voor technische ondersteuning, het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het financieringsprogramma Connecting European Facilities (CEF2)).
 - i) Voorzien in een uitvoeringsplan met duidelijke doelstellingen en mijlpalen, een monitoring- en evaluatieplan en de oprichting van een coördinatiemechanisme of -structuur, op het niveau dat passend is voor de nationale omstandigheden, om samenwerking te vergemakkelijken, uitvoering te ondersteunen en monitoring, evaluatie en beleidsherziening mogelijk te maken.
- 2) Om doeltreffend te zijn, zou een geïntegreerde strategie gebaseerd moeten zijn op robuuste **gegevensverzamelings- en monitoringsystemen**, die:
- a) op alle beleidsniveaus (nationaal, regionaal en lokaal) een analyse mogelijk zouden moeten maken van de reikwijdte, de incidentie en mogelijke redenen van ondermaatse prestaties en het voortijdig verlaten van onderwijs en opleiding, onder meer door de standpunten van gemarginaliseerde lerenden en gezinnen te verzamelen;
 - b) zouden moeten worden gebruikt om beleidsontwikkeling te ontwerpen en te sturen, de uitvoering te monitoren en de doeltreffendheid en efficiëntie van de vastgestelde maatregelen te evalueren;
 - c) vroege opsporing en vaststelling mogelijk zouden moeten maken van lerenden die onderwijs en opleiding voortijdig hebben verlaten of het risico hiertoe lopen, of tijdige en passende steun verlenen, zonder die lerenden een etiket op te plakken of te stigmatiseren;

¹ <https://www.schooleducationgateway.eu/nl/pub/resources/toolkitsforschools.htm>

² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2edab132-7fbc-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>

³ <https://www.cedefop.europa.eu/en/toolkits/vet-toolkit-tackling-early-leaving>

⁴ <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/inventory-lifelong-guidance-systems-and-practices>

- d) de basis zouden moeten vormen voor de ontwikkeling van doeltreffende begeleiding en ondersteuning aan scholen.

Gegevens en informatie zouden bij voorkeur betrekking moeten hebben op alle niveaus (voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang, basisonderwijs, lager middelbaar onderwijs, hoger middelbaar onderwijs) en alle soorten onderwijs en opleiding, zouden beschikbaar moeten zijn op verschillende beleidsniveaus en zouden moeten voldoen aan wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens. Kwantitatieve en kwalitatieve informatie zou, waar passend, moeten worden verzameld met een hoge mate van uitsplitsing (bijvoorbeeld naar gender, sociaal-economische achtergrond, migrantenachtergrond, Roma en regionale verschillen), alsook over een brede waaier van factoren die negatieve of positieve gevolgen hebben op leerresultaten (zoals deelname aan voor- en vroegschoolse educatie en opvang, aanwezigheid, betrokkenheid bij leerprocessen, verwezenlijking in basisvaardigheden, welzijn op school, geestelijke gezondheid, het gevoel erbij te horen, gedragsproblemen, ervaringen met discriminatie enz.).

- 3) Om **lerenden** te ondersteunen, werden de volgende goede praktijken vastgesteld, waarvan de succesvolle uitvoering in grote mate afhangt van de betrokkenheid van alle relevante spelers (schoolleiders, leraren, opleiders en ander onderwijzend personeel), op nationaal, regionaal, lokaal en schoolniveau, overeenkomstig de structuur van het onderwijs- en opleidingsstelsel:

Preventieve maatregelen

- a) Zorgen voor een vroege vaststelling van ontwikkelingsproblemen, talenkennis en speciale onderwijsbehoeften, met inbegrip van sociale en emotionele problemen, alsook vroege detectie van lerenden die het risico lopen om ondermaats te presteren en op schooluitval, terwijl etiketten en stigmatisering worden vermeden.
- b) Curricula ontwikkelen waarbij de lerende centraal staat en die gebaseerd zijn op inclusieve en relationele pedagogieën, en gediversifieerde en gepersonaliseerde vormen van lesgeven en leren mogelijk maken. Cocreatie van leermateriaal met kinderen en jongeren zou moeten worden overwogen, waar passend, met name materiaal over preventie van pesten, sociaal en emotioneel onderwijs, conflictoplossing en het overwinnen van vooroordelen.
- c) Sociaal en emotioneel onderwijs, de preventie van pesten, geestelijke en fysieke gezondheid opnemen in curricula, vanaf de voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang tot het hoger middelbaar onderwijs en opleiding.
- d) De competentie in de onderwijstaal of -talen versterken, terwijl de taalkundige diversiteit van lerenden naar waarde wordt geschat en wordt ondersteund als een pedagogisch hulpmiddel voor verdere leer- en schoolprestaties. Dit kan bijvoorbeeld de beoordeling van bestaande talenkennis omvatten; sterke ondersteuning in de moedertaal van de lerende en in de onderwijstaal; toegang tot onderwijs in de thuistaal; overgangsmechanismen tussen onthaal- en reguliere klassen en verschillende onderwijsniveaus.
- e) Met name de verwerving van de onderwijstaal door vluchtelingen en pas aangekomen migranten ondersteunen door vroege immersie in reguliere klassen en curricula, met aanvullende één-op-één-ondersteuning op een passend niveau om sociaal en academisch leren te ondersteunen. Continue toegang tot taalkundige en academische ondersteuning en loopbaanbegeleiding,

in combinatie met betrokkenheid van de ouders en intercultureel onderwijs, kunnen ook een belangrijke rol spelen.

- f) Interactieve en experimentele pedagogische benaderingen bevorderen om de autonomie en verantwoordelijkheid van lerenden in hun opleiding op te bouwen en om hen aan te moedigen zich actief in te zetten voor de ontwikkeling van hun competenties. Dergelijke benaderingen kunnen mogelijkheden omvatten voor blended leren (waaronder digitale middelen, toegang tot bibliotheken, laboratoria, musea, gemeenschapscentra en de natuur), rekening houdend met de behoeften van lerenden met een handicap, flexibele en heterogene organisatie van leertijd en leeromgevingen, transdisciplinair onderwijzen en leren, coöperatief leren en collegiale ondersteuning, alsook het gebruik van hulpverleningstechnologie voor lerenden met een handicap.
- g) Beoordelingspraktijken bevorderen die persoonlijke leerbehoeften en -trajecten weerspiegelen en ondersteunen, met name door uitgebreid gebruik te maken van formatieve en continue beoordeling, en door meervoudige digitale en niet-digitale vormen en instrumenten te combineren (bv. portfolio's, beoordeling door collega's en zelfbeoordeling) die inclusief, cultureel responsief en participatief zijn.

Interventiemaatregelen

- h) In scholen voorzien in kaders die doelgerichte ondersteuning bieden aan alle lerenden met leerproblemen of die het risico lopen om ondermaats te presteren, door een multidisciplinaire en teamgebaseerde benadering (bv. mentorregelingen, waaronder peer mentoring; de beschikbaarstelling van ondersteunend personeel, extra leertijd tijdens het schooljaar en/of de vakantieperiode; toegang tot aanvullende leeromgevingen).
- i) Binnen inclusieve en toegankelijke omgevingen uitgebreide individuele ondersteuning bieden voor lerenden met meervoudige complexe behoeften, waaronder behoeften op het gebied van sociale, emotionele en geestelijke gezondheid (bv. persoonlijke tutoring, individuele leerplannen, interventies door gespecialiseerd emotioneel advies, psychotherapeutische interventies, multidisciplinaire teams, gezinsondersteuning).
- j) Voorzien in oplossingen op schoolniveau of in samenwerking met andere spelers voor lerenden die vanwege hun sociaal-economische achtergrond (bv. gebrek aan onderwijsmateriaal, problemen met vervoer, honger, voedings- en slaaptekort) moeilijkheden hebben om aan hun basisbehoeften te voldoen.
- k) Voorzien in doelgerichte financiële steun voor kansarme lerenden zodat zij gemakkelijker doorstromen naar secundaire en tertiaire onderwijs- en opleidingsniveaus, het hoger middelbaar onderwijs met succes kunnen afronden en relevante kwalificaties kunnen behalen.
- l) Voorzien in financieringsregelingen voor vluchtelingen en pas aangekomen migranten zodat zij toegang hebben tot onderwijs of voorbereidende klassen, indien nodig, en vlot hun weg vinden naar alle niveaus van het onderwijs- en opleidingsstelsel.

Gecombineerde interventie-/compensatiemaatregelen:

- m) Sociale en emotionele steun verlenen aan lerenden, vooral zij die kampen met nadelige ervaringen als kind, trauma's en ernstige sociale of emotionele stress die hun inzet voor school in de weg staan. Dit zou kunnen inhouden: meer adviseurs en mentors binnen het personeel, gemakkelijker toegang van de leerlingen tot gezondheidszorgbeoefenaars op het gebied van geestelijke gezondheid en diensten in en rond scholen, alsook vroege interventie voor slachtoffers en ouders van pesten. Collegiale en gemeenschapsondersteuning creëren om pesten/cyberpesten te voorkomen en alle vormen van discriminatie aan te pakken.
 - n) Zorgen voor toegang tot eerlijke, responsieve en adequate ondersteuning voor vluchtelingen en pas aangekomen migranten, met inbegrip van sociale en emotionele ondersteuning, waarbij zij leren omgaan met de uitdagingen van posttraumatische stress, migratie of integratie. Sociale en emotionele ondersteuning zou met name geïntegreerd moeten zijn in een ruimer en sectoroverschrijdend programma waarbij rekening wordt gehouden met al hun specifieke behoeften, in samenwerking met sociale en gezondheidsdiensten, agentschappen voor geestelijke gezondheid en alle andere relevante diensten en agentschappen, en met nauwe betrokkenheid van lerenden en hun gezin.
 - o) Toegang tot buitenschoolse activiteiten (sport, kunst, vrijwilligerswerk, jeugdwerk enz.) vergemakkelijken en de documentatie en validering van hun leerresultaten verbeteren.
 - p) Onderwijsbegeleiding, beroepskeuzevoorlichting en -advies versterken, alsook loopbaanbegeleiding om de verwerving van loopbaanmanagementvaardigheden en -competenties te ondersteunen. Dit zou zowel schoolse als buitenschoolse activiteiten moeten omvatten, zoals werkplekleren, bezoeken aan werkplekken, praktische leerervaring, loopbaanspellen of kennismakingscursussen ("taster courses").
- 4) **Schoolleiders, leraren, opleiders en andere personeelsleden** spelen een cruciale rol in de strategie. Voor deze uitdagende verantwoordelijkheid moeten zij worden ondersteund en beschikken over de passende vaardigheden om onderwijsongelijkheid, ondermaatse prestaties en onworteldheid te begrijpen en aan te pakken. Hiertoe moeten zij niet alleen beschikken over de nodige kennis, vaardigheden en competenties, maar ook over voldoende tijd, ruimte en middelen. De volgende goede praktijken zijn vastgesteld:

Preventieve maatregelen:

- a) Inclusie, gelijkheid en diversiteit, inzicht in ondermaatse prestaties en onworteldheid alsook de aanpak van welzijn, geestelijke gezondheid en pesten integreren in alle wettelijke programma's voor initiële lerarenopleidingen.
- b) Ervoor zorgen dat een kwalitatief hoogstaande en op research gebaseerde initiële lerarenopleiding en continue professionele ontwikkeling schoolleiders, leraren, opleiders en andere personeelsleden voorbereiden op:
 - inzicht in risico- en beschermende factoren die van invloed kunnen zijn op academische prestaties, onworteldheid of het voortijdig verlaten van onderwijs en opleiding, alsook sociale, emotionele en gedragsproblemen;

- inzicht in welzijn, handicap en problemen met de geestelijke gezondheid, waaronder posttraumatische stress, en steun bij de ontwikkeling van sociale en emotionele competenties van lerenden;
 - de ontwikkeling van competenties om te onderwijzen in meertalige en multiculturele omgevingen;
 - het herkennen en uitdagen van genderstereotypen bij onderwijzen en leren (zoals lage verwachtingen voor de prestaties van jongens) en het ontwikkelen van gendergevoelige onderwijspraktijken die jongens en meisjes meer motiveren en betrekken;
 - het herkennen en aanpakken van verschillende soorten leerproblemen;
 - de inzet van collaboratieve praktijken en werk in multidisciplinaire teams op school en met externe partners;
 - de inzet van diverse leermethoden, -instrumenten en -omgevingen, waar passend, en de actieve uitvoering van blended leren, door een combinatie van binnen- en buitenactiviteiten, individueel en klassikaal onderwijzen en leren, digitale en niet-digitale leermiddelen enz.;
 - de inzet van formatieve beoordelingsmethoden en -instrumenten bij onderwijzen en leren;
 - de bevordering van een positief leerklimaat, aan de hand van klasbeheer, preventie van pesten en conflictoplossingsstrategieën, en het opbouwen van vertrouwensrelaties met lerenden, ouders, gezinnen en verzorgers, met name uit kansarmere milieus.
- c) Leraren, opleiders, schoolleiders en ander onderwijspersoneel stimuleren om te werken in scholen met een hoog percentage leerlingen met een sociaal-economisch kansarme achtergrond. Leraren in opleiding aanmoedigen om stage te lopen in dergelijke scholen.
- d) Ervoor zorgen dat alle personeel dat betrokken is bij loopbaanbegeleiding en bij studie- of beroepskeuzevoorlichting opgeleid en gekwalificeerd is en toegang heeft tot initiële en voortgezette opleiding.
- e) Het welzijn van leraren, opleiders, schoolleiders en ander schoolpersoneel ondersteunen, onder meer door te zorgen voor adequate werkomstandigheden, kwaliteitsvolle initiële opleiding en voortdurende professionele ontwikkeling, toegang tot ondersteuning en tot professionals en diensten voor geestelijke gezondheid, samenwerking met en ondersteuning van collega's.

Interventiemaatregelen:

- f) Uitwisselingen van personeel, collegiaal leren en ondersteuning door collega's onder leraren, opleiders en ander onderwijzend personeel en professionals vergemakkelijken, door netwerkactiviteiten, seminars en multiprofessionele leergemeenschappen, alsook toegang tot expertisecentra, en tot passende middelen die kunnen helpen het onderwijzen en leren af te stemmen op de specifieke behoeften van alle lerenden. Met name zorgen voor toegang tot gespecialiseerde hulpmiddelencentra of adviesteams die hen de nodige instrumenten en pedagogieën kunnen verstrekken om vluchtelingen en pas aangekomen migranten te ondersteunen en die in meerdere gemeenschappen en scholen actief zijn.

- g) Onderzoeken hoe alternatieve trajecten naar het onderwijsberoep gunstig kunnen zijn voor een grotere diversiteit bij het onderwijspersoneel en het beroep kunnen openstellen voor personen met een verschillende achtergrond, onder wie kandidaten uit een sociaal-economisch kansarm milieu.
- 5) Om onderwijssucces voor alle lerenden te bevorderen, zijn “**holistische benaderingen op schoolniveau**”, waarbij alle leden van de schoolgemeenschap (schoolleiders, leraren, opleiders en ander onderwijzend personeel, lerenden, ouders en gezinnen) alsook een brede waaier van belanghebbenden (sociale en gezondheidsdiensten, jongerendiensten, outreachzorgwerkers, psychologen, gespecialiseerde adviseurs/therapeuten voor emotionele ondersteuning, verpleegkundigen, spraak- en taaltherapeuten, begeleidingspecialisten, lokale overheden, ngo’s, ondernemingen, vakbonden, vrijwilligers enz.) en de ruime gemeenschap, actief en collaboratief betrokken zijn, bijzonder doeltreffend gebleken. Succesvolle beleidsmaatregelen kunnen het volgende omvatten:

Preventieve maatregelen:

- a) Voldoende autonomie laten voor besluitvorming door schoolleiders en raden van bestuur, in combinatie met sterke verantwoording.
- b) Ervoor zorgen dat succes op school voor iedereen en welzijn (met inbegrip van preventie van pesten, non-discriminatie, gendergevoeligheid en gezondheidsproblemen) integraal deel uitmaken van schoolplannings- en governanceprocessen (schoolontwikkelingsplannen, taakomschrijvingen, jaarlijkse of meerjarige pedagogische plannen enz.) en scholen aanmoedigen om specifieke inclusieplannen op te stellen, te monitoren en te evalueren.
- c) Ervoor zorgen dat interne en externe kwaliteitsborgingsmechanismen betrekking hebben op succes op school voor alle lerenden en welzijn op school, en ook doelstellingen en indicatoren omvatten over kwesties zoals leerklimaat, pesten en welzijn. Ervoor zorgen dat externe diensten voor evaluatie/inspectie advies en ondersteuning verstrekken aan de geïnspecteerde scholen, de zelfevaluatie van de school ondersteunen en een cultuur van zelfreflectie en verbetering van inclusie- en welzijnsstrategieën en -praktijken bevorderen.
- d) Kansen bieden voor professionele ontwikkeling en begeleiding om schoolleiders te ondersteunen bij het beheer van organisatorische verandering en het bevorderen van inclusieve praktijken.
- e) Een participatieve en democratische schoolomgeving aanmoedigen waarin lerenden worden betrokken bij besluitvorming op school en in de klas en waar participatieve methoden worden toegepast, op maat van kinderen en jongeren, ook uit een kansarm milieu.
- f) Een schoolcultuur bevorderen die diversiteit naar waarde schat, het welzijn van lerenden stimuleert, het gevoel erbij te horen vergroot en een veilige omgeving creëert voor gesprekken over controversiële kwesties.

Gecombineerde preventieve en interventie maatregelen:

- g) Collaboratieve en multidisciplinaire praktijken op school en partnerschappen met lokale diensten, sociale werkers en gezondheidszorgbeoefenaars, ondernemingen en de ruime gemeenschap aanmoedigen.
- h) Scholen promoten als gemeenschapscentra voor een leven lang leren waar onderwijs en het sociale leven nauw met de buurt verweven zijn en waar de

gemeenschap de gezamenlijke verantwoordelijkheid neemt voor de school als een ruimte om te leren.

- i) Netwerkactiviteiten tussen scholen stimuleren, alsook multiprofessionele leergemeenschappen op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau om wederzijds leren te bevorderen. Scholen aanmoedigen om gebruik te maken van de middelen die beschikbaar zijn in de Europese toolkit voor scholen, in het Compendium van inspirerende praktijken over inclusief en burgerschapsonderwijs en in de toolkit voor beroepsopleidingen van het Cedefop om schooluitval aan te pakken.
- j) “Taalbewustzijn” op en rond de school bevorderen, waardoor zij worden aangemoedigd om na te denken over normen, waarden en gedragingen ten opzichte van taal- en culturele diversiteit, onder meer door alle talen te ontdekken die binnen de schoolgemeenschap worden gesproken, met betrokkenheid van ouders en gezinnen, verzorgers en de ruimere gemeenschap bij talenonderwijs, door bibliotheken met materiaal in verschillende talen samen te stellen of naschoolse taalactiviteiten te vergemakkelijken.
- k) Scholen ondersteunen om effectieve praktijken te integreren in elk stadium van het “taalleerproces” van pas aangekomen migranten (onder wie vluchtelingen), waaronder opvang en beoordeling (bv. door een omvangrijke en multidimensionale beoordeling van geletterdheid, talenkennis en andere sleutelcompetenties), plaatsing en toewijzing (bv. door te voorzien in beperkte initiële voorbereidingsklassen, waar nodig, en te zorgen voor welvaarts- en academische ondersteuning om een vlotte overgang naar het reguliere onderwijs te vergemakkelijken), en monitoring (om de geografische afscheiding van migrantenlerenden te voorkomen door criteria voor toegang en toelating tot scholen).
- l) Doeltreffende communicatie en samenwerking met ouders, wettelijke voogden en gezinnen over de onderwijsvoortgang en het welzijn van hun kinderen aanmoedigen, onder meer met de hulp van culturele bemiddelaars uit de lokale gemeenschap. Ouders, gezinnen en wettelijke voogden betrekken bij schoolse en buitenschoolse activiteiten (zoals vrijwilligerswerk in de klas, lezen in huiswerkclubs, schoolbibliotheken en naschoolse programma’s, alsook sollicitatieclubs, banenbeurzen, bezoeken aan werkplekken en loopbaancentra enz.).
- m) Actieve betrokkenheid van ouders en gezinnen bij de besluitvorming van de school bevorderen, onder meer over het curriculum, planning en evaluatie, programma’s voor welzijn en geestelijke gezondheid, sociaal en emotioneel onderwijs, beroepskeuzevoorlichting, deelname van ouders uit gemarginaliseerde sociaal-economische milieus bevorderen en ondersteunen.
- (n) De betrokkenheid van ouders bij de vroege lees- en rekenvaardigheden van hun kinderen ondersteunen, bijvoorbeeld via de verstrekking van regelingen voor het lezen van boeken thuis, initiatieven voor gezinsgeletterdheid enz. De kansen voor leren in gezinsverband en onderwijs van ouders vergroten, met name voor ouders met een laag opleidingsniveau en die het risico lopen op armoede, in samenwerking met lokale diensten en ngo’s.
- o) Aanvullende ondersteuning bieden aan scholen in sociaal-economisch kansarme gebieden, met veel leerlingen uit een gemarginaliseerd milieu. Het

zou bijvoorbeeld kunnen gaan om minder leerlingen per leraar op dergelijke scholen, waar nodig, of om doelgerichte toewijzing van materialen, apparatuur en infrastructuur.

- 6) Om succes in het onderwijs voor alle lerenden te bevorderen, is het essentieel om op te treden tegen kenmerken op systeemniveau die gelijkheid en inclusie in onderwijs en opleiding op verschillende manieren kunnen aantasten. De volgende structurele maatregelen kunnen worden overwogen bij de ontwikkeling van een geïntegreerde en omvangrijke strategie:
- a) Zorgen voor veralgemeende, gelijke toegang tot betaalbare, kwaliteitsvolle voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang met voldoende personeel, wat gunstig kan zijn voor het welzijn en de cognitieve en ruimere sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen, waardoor zij de nodige basis krijgen om te bloeien in het onderwijs en in het leven.
 - b) Hoogkwalitatief(ve), aantrekkelijk(e) en flexibel(e) beroepsonderwijs en -opleiding versterken, waarbij de verwerving van beroepsvaardigheden wordt gecombineerd met sleutelcompetenties.
 - c) Actieve beleidsmaatregelen tegen segregatie bevorderen, met name door toelatingsregels vast te stellen die een heterogene schoolsamenstelling mogelijk maken, alsook beleidsmaatregelen die toegespitst zijn op de kwaliteit van leren, en de bewustwording versterken over de voordelen van diversiteit in de klas om onderwijsresultaten voor alle lerenden te versterken.
 - d) De inclusie van lerenden met een handicap in reguliere scholen ondersteunen, met effectieve steun door opgeleide onderwijzers en ander onderwijzend personeel/adviseurs, of gezondheidszorgbeoefenaars. Dit zou gepaard moeten gaan met het wegnemen van fysieke obstakels in de schoolomgeving, het verstrekken van leermateriaal in passende formaten, het aanbieden van diverse benaderingen van onderwijzen en leren.
 - e) Zittenblijven zoveel mogelijk vermijden en vervangen door instrumenten die de leerbehoeften en -problemen van kinderen en jongeren in een vroeg stadium monitoren en signaleren en door doelgerichte en meer individuele ondersteuning te bieden, waar passend.
 - f) Alternatieven voor vroege opsporing vinden om positieve interacties tussen lerenden met verschillende bekwaamheidsniveaus in heterogene groepen te bevorderen en de gevolgen van de sociaal-economische achtergrond op de prestaties van lerenden door academische segregatie te verminderen.
 - g) De flexibiliteit en permeabiliteit van onderwijstrajecten vergroten, bijvoorbeeld door cursussen in modules op te delen, beroepsgerichte cursussen aan te bieden of flexibiliteit in duur en toegangskanalen te bevorderen. Overgangen tussen niveaus en soorten onderwijs en tussen school en toekomstige werkgelegenheid vergemakkelijken, onder meer door erkennings- en validatieregelingen, beroepskeuzevoorlichting door gekwalificeerde beroepsbeoefenaren en actieve samenwerking met belanghebbenden, met inbegrip van ondernemingen.
 - h) De weg terug naar regulier(e) onderwijs en opleiding aanbieden en zorgen voor gratis toegang tot programma's voor tweedekansonderwijs voor voortijdige verlaters van onderwijs en opleiding, wat ook zou kunnen worden voorgesteld als onderdeel van de jongerengarantie.